

Odmera davka iz kmetijstva in olajšave

Vse več občanov postavlja vprašanje, zakaj so se tako močno povečale obveznosti iz kmetijstva. Ugotavljamo, da je bilo ob sprejemanju sprememb katastrskega dohodka le premalo povedanega, zato želimo v Javni tribuni s tem ponovno seznaniti občane in kmete.

Že v letu 1976 je bilo v resoluciji o skupni politiki ekonomskega in socialnega razvoja med drugim določeno, da se v okviru Jugoslavije izvede nov katastrski dohodek. Vnaprej pa naj bi se oblikoval sistem stalne valorizacije katastrskega dohodka. Na tej podlagi je bil v letih 1977 in 1978 izvršen novi izračun katastrskega dohodka, v letu 1983 pa sprejet medrepubliški dogovor o valorizaciji katastrskega dohodka (Uradni list SFRJ, št. 4/83), h kateremu je pristopila tudi SR Slovenija.

Ker je bila veljavnost dogovora vezana na podpis dogovora s strani pooblaščenih predstavnikov skupščin republik in skupščin avtonomnih pokrajin, ta pa je bil zaključen v decembru 1982 in objavljen v Uradnem listu SFRJ, št. 4 z dne 28. januarja 1983, so bila temeljna merila za valorizacijo katastrskega dohodka, ki so sestavni del dogovora, pripravljena šele sredi leta 1983.

Glede na navedeno stanje tudi ostale republike in pokrajini (z izjemo SR Makedonije) valorizacije niso izvedle za leto 1983, pač pa so šele konec leta 1983 sprejele valorizacijske količnike.

V zaključnih dokumentih zveznih družbenih svetov za vprašanje ekonomske stabilizacije je kot osnova za obdavčevanje dohodkov iz kmetijstva določen katastrski dohodek. Za obdavčevanje dohodkov, doseženih s proizvodnjo, ki ni v večji meri ali neposredno vezana na obdelavo zemljišč, pa po sistemu dejanskega dohodka. Na navedenih dokumentih temeljijo tudi v osnutku medrepubliškega dogovora o usklajevanju davčnega sistema predlagane rešitve. Realneje obdavčevanje po katastrskem dohodku naj bi zagotovil že sprejeti dogovor o valorizaciji katastrskega dohodka.

Na podlagi teh dokumentov in Zakona o ugotavljanju katastrskega dohodka (Uradni list SRS, št. 23/72) je skupščina SR Slovenije dne 28. 3. 1984 sprejela odlok o valorizaciji katastrskega dohodka. Katastrski dohodek se je valoriziral s količniki, ki jih je v skladu z odlokom predpisal izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Oba dokumenta sta objavljena v Uradnem listu SRS, št. 10/84. Količniki valorizacije — povečanja katastrskega dohodka, ki je bil ugotovljen z izračuni leta 1978 in objavljen v Uradnem listu SRS, št. 8/78, so naslednji za:

— njive	4,64
— vrtove	4,24
— sadovnjake	4,20
— vinograde	3,46
— travnike	4,30
— pašnike	3,24
— trstičje	3,03
— gozdove	4,30

Skladno z revalorizacijo katastrskega dohodka je bilo predvideno, da se uvedejo davčne olajšave za tiste kmete, ki se vključujejo v tržno proizvodnjo in svoje presežke organizirano prodajajo preko organizacij združenega dela. S tem bi bilo doseženo, da tisti, ki zemlje ne obdeluje, plačuje bistveno večji davek. Po dogovoru o usklajevanju davčne politike za leto 1984 je bilo že predvideno, da bodo vsi kmete, ki se vključujejo v družbeno organizirano tržno proizvodnjo in izpolnjujejo obveznosti planov, deležni davčnih olajšav.

Zato je občinska skupščina dne 19. julija 1984 sprejela spremembo odloka o davkih občanov. Merila za davčne olajšave v odloku so pripravili nosilec planiranja v kmetijstvu, to je KZ Medvode z ustreznimi, za kmetijstvo pristojnimi organi in svetom za družbenoekonomске odnose v kmetijstvu pri SZDL.

Davčne olajšave se priznavajo za oddano živino, mleko, žito, krompir, vrtnine in seno. Priznajo se v odstotku od odmerjenega davka glede na oddane količine. Od večjega katastrskega dohodka je potrebno oddati večje količine pridelkov. V tabeli prikazujemo predpisane olajšave v odloku (Uradni list SRS, št. 27/84).

a) živina katastr. dohodek negozdnih zemljišč din	za oddano količino				živa teža ton
do 20.000	0,5—1	1—1,5	1,5—2		nad 2
20.000— 50.000	1—1,5	1,5—2	2—2,5		nad 2,5
50.000—100.000	1,5—2	2—3	3—4		nad 4
nad 100.000	2—3	3—4	4—5		nad 5

znaša znižanje davkov v %	30	40	50	60
------------------------------	----	----	----	----

b) mleko katastr. dohodek negozdnih zemljišč din	za oddano količino v 000 l			
do 20.000	2—4	4—10	10—15	nad 15
20.000— 50.000	4—8	8—15	15—20	nad 20
50.000—100.000	8—12	12—20	20—30	nad 30
nad 100.000	12—20	20—30	30—40	nad 40

znaša znižanje davkov v %	30	40	50	60
------------------------------	----	----	----	----

c) žito katastrski dohodek negozdnih zemljišč din	za oddano količino v kg			
do 20.000	400— 500	500—1000	1000—1500	nad 1500
20.000— 50.000	500—1000	1000—1500	1500—2000	nad 2000
50.000—100.000	1000—1500	1500—2000	2000—3000	nad 3000
nad 100.000	1500—2000	2000—3000	3000—4000	nad 4000

znaša znižanje davkov v %	20	30	40	50
------------------------------	----	----	----	----

d) krompir katastrski dohodek negozdnih zemljišč din	za oddano količino v t			
do 20.000	3— 5	5— 8	8—12	nad 12
20.000— 50.000	5— 8	8—12	12—16	nad 16
50.000—100.000	8—12	12—20	20—25	nad 25
nad 100.000	12—16	16—25	25—30	nad 30

znaša znižanje davkov v %	20	30	40	50
------------------------------	----	----	----	----

e) vrtnine katastrski dohodek negozdnih zemljišč din	za oddano količino v t			
do 20.000	2— 3	3— 6	6—10	nad 10
20.000— 50.000	3— 6	6—10	10—15	nad 15
50.000—100.000	6—10	10—15	15—20	nad 20
nad 100.000	10—15	15—20	20—25	nad 25

znaša znižanje davkov v %	20	30	40	50
------------------------------	----	----	----	----

f) seno katastrski dohodek negozdnih zemljišč din	za oddano količino v t			
do 20.000	3— 5	5—10		nad 10
20.000— 50.000	5—10	10—15		nad 15
50.000—100.000	10—15	15—20		nad 20
nad 100.000	15—20	20—25		nad 25

znaša znižanje davkov v %	10	20	30
------------------------------	----	----	----

Občinska uprava za družbene prihodke v letu 1984 ni mogla upoštevati določil Odloka o davčnih olajšavah za oddajo tržnih pridelkov, zaradi zelo zahtevnega prilagajanja novim predpisom. Upoštevane pa bodo tržne olajšave v letu 1985 tudi za lansko leto. V tistih primerih, ko jih še nismo upoštevali in bi jih morali, bomo izvršili ustrezne popravke. Celoten postopek je zelo obsežen in izredno kompliciran. Obdelati je bilo potrebno 26.000 posestnih listov, ki smo jih prejeli od Mestne geodetske uprave do julija meseca, naša uprava pa jih je obdelala do septembra meseca lanskega leta.

Konec oktobra smo prejeli prve podatke o sklenjenih pogodbah za oddajo tržnih presežkov preko kmetijske zadruge Medvode, s katero sodeluje večina kmetov naše občine. Zaradi sprememb katastrskega dohodka je bilo potrebno spremeniti vse cenzuse, ki so vezani na zneske in tudi sklepe o obračunavanju in plačevanju prispevkov skupnosti pokojninskega zavarovanja in zdravstvenega varstva. Stopnje teh prispevkov so morale sprejeti skupščine skupnosti obeh samoupravnih interesnih skupnosti, te pa so uskladile stopnje šele v mesecu oktobru. Vsi postopki odmere so se zavlekli do konca leta 1984. Pri tem pa so nastopile največje težave za odmero pri avtomatski obdelavi podatkov, ki jo opravlja za našo davčno upravo mestna služba za avtomatsko obdelavo podatkov.

Potrebno je bilo izdelati nove računalniške programe, jih testirati na različnih občinah in šele potem smo lahko začeli z odmero. V tem času smo prejeli od KIT KZ Medvode tudi poročilo o izvršenih pogodbenih obveznostih prodaje tržnih presežkov. Da bi se izognili dvojnemu delu, smo izključili iz odmernih odločb olajšave za tržno proizvodnjo po planskih obveznostih za leto 1984, ker smo menili da bo dvojno delo še podaljšalo postopek odmere za leto 1984.

To so razlogi, da je odmera za leto 1984 izvršena šele v začetku leta 1985. Izdane odločbe ne vsebujejo olajšav, zavezali pa smo se, da bomo v roku enega meseca izvršili izračun olajšav tako za naložbe, kot tržno proizvodnjo. To smo tudi opravili, tako da bomo pri naslednji II. akontaciji za leto 1985 upoštevali olajšave za leto 1984 in pri III. in IV. akontaciji olajšave za planirane količine oddanih tržnih pridelkov.

Iz analize olajšav pa lahko ugotovimo naslednje:

- 293 kmetov je koristilo olajšave za naložbe v stroje in mehanizacijo in ne morejo koristiti olajšav za prodajo tržnih pridelkov
- 267 zavezancev ni oddalo dovolj pridelkov glede na njihov katastrski dohodek in zato ne prejmejo nobenih olajšav
- 158 kmetov pa je oddalo dovolj tržnih pridelkov in je prejelo davčne olajšave v višini 760.259 din

Primeri izračuna olajšav za tržno prodajo so takšni:

1. Kmet A. A., ki je pokojninsko in invalidsko zavarovan, iz kmetijske dejavnosti ima katastrski dohodek negozdnih zemljišč — 208.790 din. Zemljišče leži v skupini I a katastrskih občin in je predpisana stopnja občinskega davka 13%.

Izračun davka: $208.790 \times 13\% = 27.143$ din davka
Izračun olajšave: A. A. je oddal 6.250 kg žita, za kar mu pripada olajšava v višini 50% odmerjenega davka, kar znaša 13.572 din. Pri tem je potrebno poudariti, da je obveznost oddaje za katastrski dohodek nad 100.000 din oddaja najmanj 1.500—2000 kg žita za najnižjo 20% olajšavo in nad 4.000 kg za olajšavo 50% odmerjenega davka.

2. Kmet S. F. je upokojen iz kmetijskega zavarovanja in se mu poleg davka za I a skupino katastrskih občin odmerja dodatni 13-odstotni davek. Katastrski dohodek negozdnih zemljišč je 255.837 din.
Izračun davka: $255.837 \times 26\% = 66.518$

S. F. je oddal: 3.820 kg živine in je olajšava 30% od odmerjenega davka 12.993 l mleka in je olajšava 30% od odmerjenega davka 1.150 kg žita in je olajšava 0% od odmerjenega davka

Izračun olajšave: Skupaj se odmerjeni davek zniža za 70% in znaša od 66.518 dinarjev odmerjenega davka skupaj 46.563 din. Pri tem so obvezne količine oddanih tržnih pridelkov za katastrski dohodek nad 100.000 din naslednje:

- za živino 2 do 3 tone za 30% olajšave, nad 5 ton za 60% olajšave
- za mleko 12 do 20 tisoč litrov za 30% olajšave nad 40 t za 60% olajšave
- za žito 1,5 do 2 tone za 20% olajšave, nad 4 tone za 50% olajšave

Navedeni kmet je oddal premalo žita za predpisani katastrski dohodek, vendar tudi sicer ne bi prejel olajšave za oddano žito, ker je izkoristil maksimalni odstotek olajšave. Ta pa je za tržno proizvodnjo 70%.

3. Kmet Č. V. ima katastrski dohodek 55.398 din. Oddal je 924 kg živine in 2.956 l mleka. Olajšave mu ne pripadajo, ker je glede na višino katastrskega dohodka oddal premalo tržnih presežkov. Za to višino katastrskega dohodka bi moral oddati 1,5 do 2 tone živine, da prejme olajšavo v višini 30% in 8 do 12 tisoč litrov mleka, da lahko prejme 30% olajšave.

Iz navedenih primerov je mogoče ugotoviti, da predpisane davčne olajšave za prodajo kmetijskih pridelkov različno delujejo pri posameznih kmetih. Naloga kmetijskih strokovnjakov in delavcev uprave za družbene prihodke je, da natančno analizirajo delovanje davčnih olajšav za zavezance iz kmetijske dejavnosti in pripravijo ustrezne spremembe, kolikor bi bile potrebne.

B. M.